

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lisälausunto pyyntöönne 13.10.2020; TEM100:00/2020

Maahanmuuttoviraston lausunto kausityölain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla toisen kerran kuulluksi työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellun hallituksen esitysluonnoksen johdosta, jossa ehdotetaan muutettavaksi niin sanottua kausityölakia (907/2017). Muutoksella muun muassa pyrittäisiin helpottamaan kausityöntekijän mahdollisuutta vaihtaa työnantajaa Suomessa ollessaan, keventämään työnantajan hallinnollista taakkaa sekä helpottamaan kausityöntekijöiden maahanpaluuta aiemman työnantajan palvelukseen. Annettava lisälausunto koskee hallituksen esitysluonnoksesta 2.12.2020 annettua viimeisintä "master" versiota.

Havaintoja lakiehdotuksesta ja sen perusteluista

Lakiehdotuksen 20 §:ssä, eli työnantajaan kohdistettavia seuraamuksia koskevassa pykälässä, todetaan että Maahanmuuttovirasto voi päättää, ettei kausityöhön oikeuttavia lupia myönnetä sellaisen työnantajan palveluksessa työskentelemiseksi, joka on merkittävästi laiminlyönyt 8 tai 19 §:ssä tai ulkomaalaislain 86 a §:ssä säädetyt velvoitteensa. Tämän päätöksen antamisen edellytyksenä on 2 momentin mukaan se, että asianomainen työnantaja ei ole "*Maahanmuuttoviraston kehotuksesta huolimatta asian laatuun nähden riittävässä määräjassa korjannut laiminlyöntiään*". Maahanmuuttovirasto toteaa, ettei kyseisenkaltainen kehotusmenettely sisälly Maahanmuuttoviraston aiempiin tehtäviin eikä prosessin kulku ole virastolle selvä. Prosessin kulku, sen tarkempi merkitys tai tarpeellisuus ei niinkään selviä säännösluonnoksesta tai sen perusteluista. Perustelujen sekä säännösluonnoksen muotoilu jättää epäselväksi mm. sen, mihin kehotus perustuu, mihin vaiheeseen kehotusmenettelyä koskeva prosessi olisi tarkoitus ajoittaa ja miten se olisi tarkoitus toteuttaa.

Tällä hetkellä ei ole selvää, onko kehotuksen tarkoitus olla ikään kuin aluehallintoviraston antaman korjauskehotuksen päälle tehtävä kehotus. Mikäli kehotus olisi tarkoitus antaa aluehallintoviraston antaman korjauskehotuksen päälle, olisi huomioitava, että näin muodostuisi käytännössä kolminkertainen prosessi, jossa aluehallintovirasto antaisi ensin työnantajalle mahdollisuuden korjata menettelyään, sitten Maahanmuuttovirasto antaisi mahdollisuuden korjata menettelyä, minkä jälkeen vielä kuultaisiin työnantajaa ennen lopullisen päätöksen antamista. On selvää, että tämä mutkistaisi prosessia.

On myös huomattava, että tällä hetkellä ulkomaalaisrekisterissä ei ole järjestelmätasolla sellaista paikkaa, missä työnantajaan kohdistuvia kehotuksia voisi antaa ilman, että kehotus kohdistuisi myös tiettyyn hakijaan. Kehotusmenettely vaatisi siten ulkomaalaisrekisterin kehittämistyötä. Kunnes kehotusmenettelyn vaatimat muutokset saataisiin luotua ulkomaalaisrekisteriin, tulisi kehotukset käytännössä antaa manuaalisesti, mikä olisi työlästä ja vaatisi lisäresursseja.

Lisäksi pykälää koskevan lakiehdotuksen perustetuissa olisi hyvä tarkemmin määritellä se, mikä olisi 20 §:ssä mainittujen pykälätilanteissa sellaista *merkittävää tai vakavaa velvollisuuksien laiminlyömistä*, että pidättäytymistä koskeva päätös voitaisiin kehotusmenettelyn jälkeen antaa. Lisäksi olisi hyvä määritellä, miten Maahanmuuttovirasto voisi valvoa laiminlyöntien korjaamista. Voimassa olevan kausityölain 20 §:n 2 momentissa on puhuttu pidättäytymistä koskevan päätöksen yhteydessä "*vakavasta laiminlyönnistä*", mutta

myöskään kausityölakia koskevan hallituksen esityksen (HE 80/2017 vp) perusteluissa ei ole määritelty tarkemmin sitä, minkälainen toiminta on pykälässä tarkoitettua vakavaa laiminlyömistä. Tällä hetkellä on epäselvää esimerkiksi, minkälainen toiminta ulkomaalaislain 86 a §:n mukaisten velvollisuuksien laiminlyönnissä tekisi niistä pidättymispäätöksen antamiseksi riittävän merkittävää laiminlyöntiä. Tai miten Maahanmuuttovirasto voisi esimerkiksi valvoa sitä, onko työpaikalla säilytetty tiedot ulkomaalaisista ja heidän palvelusuhteidensa perusteista ulkomaalaislain 86 a §:n 3 momentin tarkoittamalla tavalla. Pykälän soveltamista helpottaisi siten paljon, mikäli laiminlyönnin vakavuudelle (merkittävyydelle) annettaisiin tarkemmat kriteerit tai edes suuntaviivoja sen arvioimiseen.

Lopuksi

Lopuksi Maahanmuuttovirasto viittaa aiemmin 6.11.2020 asiassa antamaansa lausuntoon ja toteaa, että lausunnossa esille tuotuja seikkoja tulisi huomioida lakiehdotuksen valmistelussa vielä paremmin, mikäli kausityölakiin ja siihen liittyviä lupia koskevaan prosessiin todella haluttaisiin tehostamishyötyjä. Maahanmuuttoviraston lausunnossa esille tuodut muutokset olisivat tärkeitä sujuvan prosessin kannalta.

Ylijohtaja

Jari Kähkönen

Asiantuntija

Laura Suominen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 09.12.2020 klo 18:01. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

kirjaamo@tem.fi; olli.sorainen@tem.fi

Tiedoksi

Maahanmuuttoviraston apulaispäällikkö, lupa- ja kansalaisuusyksikön johtaja, oikeus- ja maatietoyksikön johtaja, tietohallintojohtaja, digijohdaja, työ ja opiskelu -vastuualueen johtaja, oikeuspäälliköt

Liitteet

Digikulman pohdinta lainmuutosehdotuksesta